

רחוב זוננפלד.
מימין נמצא בית
הכנסת 'שושנים
לדוד' בו ישב
ה'כף החיים' והגה
בתורה

מה'חפץ החיים

א. ירושלמי

ישראל, וביאר שכיוון ששמרו על לשונם ולא דיברו בחיים חיותם, הרי הם מדברים לאחר מיתה בלא הרף והפסק בספריהם הנודעים.

רבי ישראל מאיר הכהן הלא הוא גם מחבר ספר 'חפץ חיים' על שמירת הלשון, וכפי שהורה כך נהג כל ימיו, ושמר על טוהר פיו, עד שהיה כמלאך ממרום, והמפורסמות אין צריך ראייה, זכה שחיברו 'משנה ברורה' על השולחן ערוך נלמד בכל יום תמיד בכל תפוצות ישראל בלי הפסק.

כמוהו ממש היה גם "המשנה ברורה של המזרח", ה'כף החיים', שגם הוא היה מפורסם בירושלים ובפי כל יודעיו ומכיריו, בפה קדוש וטהור, כשעל כל אלה מסוככת מידת השתיקה המופלאה שלו, שהייתה כחומה סובבת, וזכה במקביל שחיברו כף החיים על השולחן ערוך התקבל גם הוא כספר ש"איש יהודי" אינו יכול לנהוג אורחות חיים בלעדיו.. כאשר נראה כי משמים הורידו לעם ישראל אור זה של הלכה ברורה ומשנה ברורה, ושני גאונים צדיקים נשגבים וקדושים אלה ששימרו את פיהם בקדושה ובטהרה היו מי שזכו להביא את האור לעולם, אחד במזרח ואחד במערב. כמובן בלי שיהיה תיאום ביניהם, ושינו שניהם את עולם ההלכה. כנאמר בגמרא (שבת קל"ח ע"ב): "תניא רבי שמעון בר יוחאי אומר: חס ושלום שלא תשתכח תורה מישראל, שנאמר כי לא תשכח מפי זרעו. אלא מה אני מקיים ישוטטו לבקש את דבר ה' ולא ימצאו, שלא ימצאו הלכה ברורה ומשנה ברורה במקום אחד.. מאכן כמובן הגיע השם "משנה ברורה"..

אבל הדמיון לא נגמר בספרי ההלכה, אלא גם בהנהגה רוחנית של כלל ישראל. בימים אלה יוצאת כדרך ימינו לאור הגדה של פסח חדשה, 'הגדת כף החיים',

ה'כף החיים' הוא ללא ספק אחד מפוסקי ההלכה המשפיעים ביותר בדורות האחרונים. יש מי שכינו אותו ה"משנה ברורה של ארצות המזרח". זה מבוסס על העובדה שכמעט ממש באותה תקופה בה הפציע אורו של רבי ישראל מאיר הכהן שכתב בראדן שבבלארוס את ה"משנה ברורה", שמסכם ופוסק להלכה את השולחן ערוך 'אורח חיים' ונושאי כליו, הפציע במקביל אורו של רבי יעקב חיים סופר מבגדד, שכבר היה אז בירושלים, וישב בה בקיתונו הצר - או בבית הכנסת 'שושנים לדוד' שבמעלה רחוב זוננפלד, הרחוב המרכזי של שכונת בית ישראל (שהיה בית כנסת נודע, ובו גם ערך המקובל רבי יהודה פתאיה את הוצאת הדיבוק המדהימה לעיני עם רב, כפי שסיפר עליו ותיאר אותו בעצמו ב'רוחות מספרות') וכתב את ספר 'כף החיים', שגם הוא מסכם להלכה את השולחן ערוך אורח חיים ונושאי כליו ומדריך את הדרך ילכו בה. כאשר במקביל שני הספרים התפשטו בכל העולם, זה במערב וזה במזרח, וכמעט "אי אפשר לזוז" בלימוד הלכה ופסיקתה בלי לעיין בספריהם.

למה החפץ חיים ובעל כף החיים זכו?

שאר בשרו של הכף החיים - הגאון רבי יהודה צדקה צוק"ל ראש ישיבת 'פורת יוסף' הסביר במה זכו אותם שני צדיקים שספריהם התפשטו בכל תפוצות

שני גדולי עולם, בליטא
ובבגדד וירושלים כתבו בו
זמנית ספר הלכה שהתקבל
בכל גבול ישראל, למה
דווקא הם זכו? • הגדה
חדשה לפסח, 'הגדת כף
החיים' (שמחברה דווקא
'אשכנזי'..) מביאה סיפורים
מדהימים על דמותו של
רבי יעקב חיים סופר, פוסק
הדורות, וגם שופכים אור
על דמותו כצדיק נשגב, אחד
מגדולי המקובלים, וכמו
החפץ חיים 'שומר לשון'
שקבעו ברכה לדורות

'עד ה'כף החיים'

בכדי שיהיה להם מניין כל הדרך הארוכה. אך הנה, כאשר נסעו בשיירת חמורים, חלה לפתע אחד מהרבנים ונשאר באחד הערים. וכיון שאותו רב נשאר, לא נותר להם מנין ונשארו רק תשעה.

הגיע זמן מנחה וחסר להם עשירי, והמדבר שבו הם שוהים שומם מאד, כדרך המדבריות, וחיות הרי לא ניתן לצרף למניין. אמר הגאון הצדיק רבי צדקה חוצין זצוק"ל שלימים היה ראב"ד "העדה החרדית הספרדית" בירושלים: "אנחנו צריכים לקרוא 'מנין! מנין!' – מנחה! מנחה!". אמרו לו: הרי המדבר שומם ואין כאן נפש חיה. אמר להם רבי צדקה: אנחנו נעשה את שלנו, והקב"ה יעזור. והחל לצעוק "מנין! מנין! מנחה! מנחה!".

והנה לפתע שומעים הם מישוהו עונה לקריאה זו. מרחוק התקרב אליהם אדם שחזותו החיצונית מעידה כי ערבי הוא, חרב מימינו, וגרזן משמאלו, ונעליו מלאים בויץ. אמרו הרבנים אחד לחברו, שמא אדם זה הוא שודד! על כן החליטו שלא ידברו בערבית אלא בארמית כדי שהלה לא יבין את שפתם.

'דין ודין'

כשהתקרב אליהם, שאלו: "הדא דידן או לא דידן?" [כלומר הוא משלנו או לא]. והנה הוא עונה להם בארמית: "דין ודין!" עמדו הרבנים נדהמים. אמר להם אותו אדם, יהודי אני! ואם תרצו אוריד את הבגדים ואראה לכם שאני מהול. אמר רבי צדקה: אנו עשינו את שלנו וצעקנו "מנחה, מנחה" – והקב"ה סייע לנו,

שמספרת סיפורים מופלאים על רבינו יעקב חיים סופר ועל פועלו בירושלים, כצדיק נשגב, ששיג ושיח לו עם גדולי הדור בירושלים, אשכנזים כספרדים, ולצד כוחו בפסק גם נודע בירושלים עיר הקודש בקדושתו, פרישותו והנהגותיו השמימיות, כמו עוד כמה מחבריו קדושי עליון, מן ה'מכוונים' הגדולים של אותו דור דעה.

נביא כאן בפרסום ראשון כמה סיפורים שמסופרים בהגדה החדשה, באדיבות המחבר.

תפילה במדבר

מספר עובדות על "גילוי אליהו" שהיה לבעל 'כף החיים'. אחד מהם סיפר הגאון רבי מרדכי אליהו זצ"ל, מעשה שהיה בזמן עלייתו של בעל כף החיים יחד עם חבריו הגאונים הצדיקים מבבל לארץ ישראל, עברו במדבריות שעל הדרך, כשהם כבר בשטח סוריה, באותם אזורים שוממים שבהם שולטים אנשי דאעש בימים אלה ועושים בהם ככל העולה על רוחם, ובאותם ימים היו אלה גזלנים ושודדי דרכים שמשלו באין מפריע.

חרב מימינו, וגרזן משמאלו, ונעליו מלאים בויץ..

הם היו עשרה נוסעים במספר, שיצאו יחדיו כשהם מקפידים על מספר זה

רבי יהודה צדקה. הביא את תשובת הסף החיים ל"אמרי אמת"

**"קם עוד לפני חצות
לילה כדי שיהיה ער
בנקודת חצות בדיוק
כשהוא שקוד על לימודו,
ואחר חצות היה קורא
תיקון חצות בבכיה
וביללה ומקונן על
חורבן בית המקדש ועל
גלות ישראל. ושוב היה
משכים לפני עלות השחר
ועוסק בתורת הקבלה"**

וזכינו להתפלל במנין."

הסיבה שארץ ישראל נכבשה מידי הטורקים על ידי הבריטים

כאשר הגיע לירושלים בה איווה למושב, לשבת ולהגות בתורה הקדושה בעיר הקודש, נודע בקדושתו ובעינא פקיא שהייתה לו. בעיר סיפרו מעשים שאירעו בעת שלטון הטורקים בארץ ישראל. אחד מהם: כשהתחילו הטורקים הצוררים להתאכזר לבני ישראל והיו כמה יהודים שהואשמו בכמה עבירות לפי חוקיהם וגזרו את דינם למוות בתליה. אמר בעל כף החיים: "מי שתולה יהודים, יפסיד במערכה". וכך הוה, כעבור זמן, נכבשה הארץ על ידי הבריטים ונפלה מידי הטורקים לאחר כמה מאות שנים ששלטו ברציפות בארץ.

תיקון חצות של בעל "כף החיים"

סיפור נוסף ב'הגדת כף החיים', מתעד תיקון חצות אצל רבי יעקב חיים סופר: נוהג היה הגאון

התעורר וראה את סבו יושב על הארץ ואומר תיקון חצות בדמעות שליש על גלות השכינה.

נכדו הרך, כשראה לפתע את סבו הגדול יושב באמצע הלילה על הארץ ובוכה בדמעות שליש, סבר בתמימותו שמא בוכה כי אינו חש בטוב. ושאלו: סבא, למה אתה בוכה? בסיום התיקון, הסביר לו רבי יעקב חיים בטוב טעם ודעת ובענוות חן על הצורך להתאונן ולקונן על חורבן בית קדשנו ותפארתנו וגלות השכינה. וכמובן שהדברים חדרו עמוק ללבו של הילד.

עוד סיפרו שהיה יושב בתקון חצות וממלא כוס דמעות והיו נותנים דמעות אלו לעקריות והיו נפקדות או לחולים והיו מתרפאים.

עמוד של אש

מעשה היה בזמן מלחמת העולם השנייה שקצב אחד נעשה מלשין והיה מוסר לטורקים ומודיע להם על חכמי ירושלים שהשתמטו מעבודת הצבא. וכן מסר מידע על רבינו. וחיפשו השוטרים

רבי יהודה צדקה זצ"ל בעל 'קול יהודה' מידי דברו במעלתם של עבדי השם העומדים בבית ה' בלילות, להזכיר תמיד בגעגועים את שארו - בעל כף החיים שהיה זריז ונוהר כל ימיו להיות ער בנקודת חצות' ולערוך בשעה זו את הקינות והתיקונים על חורבן בית המקדש וגלות השכינה. לאחר מכן היה גורס ושונה פרקי משניות, כאשר נהג ללמוד ח"י פרקי משנה בכל יום, ורק אז חוזר אל ערש יצועו לישון מעט ולהתעורר שוב בהשכמה, לפני שיעלה עמוד השחר כדי לעסוק בתורה עד שהגיע זמנו להתפלל שחרית כוונתו קיין עם הנץ החמה.

עוד סיפר הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל שבבית הכנסת 'משכיל אל דל' שבשכונת 'בית ישראל' בירושלים היה הבית הכנסת מתמלא אנשים בחצות הלילה שבאו לעסוק בתורה מחצות הלילה עד הבוקר ולא היה שום מקום פנוי עד שרבינו היה מתיישב לפעמים במדרגות בית הכנסת מחמת ריבוי בני אדם שהיו קמים לחצות ולא היה לו מקום פנוי.

מעשה היה שנכדו רבי יצחק שלום סופר זצ"ל בילדותו ישן אצלו לילה אחד ובאמצע הלילה

שעבר זעם והיו אנשי צבא מחפשים עליהם ליקח אותם לצבא ולא מוצאים ואח"כ ניצולו ולא עשו להם שום דבר בס"ד".

'מעשה באחד ירא שמים'...

סיפור נוסף הקשור לחלומותיו של בעל כף החיים ובסיפור זה נפתרת תעלומה: בכף החיים (הלכות תפילת מנחה, סימן רל"ב סק"ו) כותב בחשיבות תפילה בשלימותה מתחילתה ועד סופה ז"ל: "ותחלה יאמר למנצח על הגיתית וכו' ופרשת התמיד ופיטום הקטרת וכו' ואל ישנה מזה הסדר ואפילו אם היה הזמן דחוק, כי מעשה באחד ירא שמים שהיה פעם אחד הזמן דחוק ולא אמר למנצח ופרשת התמיד אלא רק התחיל לומר לשם ייחוד וכו' והתפלל שמונה עשרה ובאותה הלילה הוכיחו אותו בחלום לאמר, מדוע העולם מתפללים תפילה שלמה ואתה חסרת. ועל כן כל אדם יש להזהר בזה". ומיהו אותו "אחד ירא שמים" עליו סיפר בספר? בדידיה הווה הך עובדא וכמבואר באר היטב ב'קונטרס החלומות' שלו בו העלה על הכתב את החזיונות שראה בלילות אות באות ותיבה בתיבה. בירושלים הכיר את גדולי הדור האשכנזים שהגיעו לעיר הקודש.

תשובה לשאלת ה.. 'אמרי אמת'

מעשה היה בשנת תרפ"א כשהגיע מפולין לירושלים בפעם הראשונה הרבי ה'אמרי אמת' מגור. מטבע הדברים, כשעלה ארי מבבל, באו המונים וצבאו על פתחו בדירה עראית שהתאכסן בה בעיר העתיקה בין החומות. מי כדי להקביל פני שכינה ומי כדי להתברך מברכותיו של הארי שעלה. בין הבאים היה הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל, לימים ראש ישיבת 'פורת יוסף', ואז נער ירושלמי כבן עשר שנים, שנדחק לאכסנייתו של הרבי, כאשר השעה כבר הייתה קרובה לחצות הלילה.

לשאלת הרבי – שתהה על קנקנו – מה אתה לומד? סיפר הילד שנמנה על עדות המזרח, כי לומד עכשיו משניות מסכת שבת. שאל אותו הרבי: כמה פרקים יש בה? וענה שיש בה עשרים וארבעה פרקים. חזר ושאלו הרבי: מה טעם ראו מסדרי המשנה לקבוע מניין הפרקים במסכת דנן כ"ד דוקא, לא פחות ולא יותר?

לא ידע רבי יהודה מה להשיבו אך השתוקק מאד למצוא את המענה שיוכל להשיב. נטל, איפוא, רשות מן הרבי והלך לשאול דבר זה מפי קרוב המשפחה – הלא הוא רבי יעקב חיים שהיה יושב באותה שעה בבית הכנסת 'שושנים לדוד' שבשכונת 'בית ישראל' לעריכת תיקון חצות. אמר לו רבינו: "שבת מלכתא נקראת בלשון חכמים 'כלה', בואו ונצא לקראת כלה, בואי כלה, וכ"ד פרקים הם כנגד כ"ד מיני תכשיטין – קישוטי כלה הנזכרים בספר ישעיה. גם אמר לו: 'עשרים וארבעה פרקי שבת מכוונים כנגד עשרים וארבעה ספרים, תורה נביאים וכתובים, לרמז שכל המשמר שבת כהלכתה כאילו קיים כל התורה כולה'. עם שתי התשובות בפיו, חזר יהודה בזריזות אל מעונו של הצדיק בעיר העתיקה, התייצב בחדרו והשלים את תשובותיו. למשמע דבריו, שנאמרו בענווה וחק, הפיקו פני האדמו"ר שביעות רצון וברכו שיצליח בתורה ויראת שמים. גם העניק לו מטבע קטנה של חצי 'גרוש', לשמירה ולהצלחה. מיהרה אמו הצדקת של רבי יהודה – מרת שמחה ע"ה

ואלה תולדות

הגאון רבי יעקב חיים סופר זצ"ל נולד בערך בשנת ה'תרכ"ה בעיר ואם בישראל בגדד אשר בבבל, העיר הנודעת לתהילה עוד מתקופת התלמוד, ונתפרסמה לעיר גדולה של חכמים ושל סופרים והתחנך ולמד בישיבות בגדד ואצל גדוליה. דמותו הרוחנית עוצבה בתוככי גולת בבל המעטירה אשר פרח ושיגשגה בימים ההם. באופיו השקט והמתון והנוח, ובחביבותו וענוותו, ובמידותיו התרומיות ממידות רבותיו, וביראתו הקודמת לחכמתו, זכה להתעלות בלימוד תורתנו הקדושה, ולאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא. וברוב התמדתו הנפלאה החל ללמוד בצינעא גם בתורת הח"ן ובחכמת הקבלה. אהבתו וחביבתו לארצנו הקדושה הייתה עד להפליא, וכבר בראש חודש סיון תרס"ד ארי עלה מבבל. ולמרות קשיי התחבורה שהיו בימים ההם, (וכידוע שהעליה לארץ ישראל בזמן ההוא הייתה כרוכה בקשיים גדולים, וארכה תקופה ארוכה בדרך לא סלולה ומלאה חתחתים), ולמרות דוחק הפרנסה למתיישבים החדשים בארץ, הייתה החלטתו איתנה לעלות ארצה ויהי מה.

לאחר טלטולים ונדודים ותלאות רבות הגיע ארצה בעירום ובחוסר כל. אולם חכמת אלוקים אשר בקרבו ומידותיו התרומיות נתנוהו לחן ולחסד בעיני כל רואיו. ורוח נדיבה שפך על שומעיו. ויהי בכל דרכיו משכיל וה' עמו. ומיד בהגיעו ירושלימה אשר אוה לשכון כבוד בתוכה, הצטרף אל חבר הרבנים המקובלים בבית המדרש של החסידים ק"ק 'בית אל' אשר בעיר העתיקה, והם ששו לקראתו, ותהילתו בקהל חסידים. ועל ידי שקידתו העצומה, והצטיינותו במיעוט שיחה ובמיעוט שינה, רכש לו ידיעות נשגבות בתורת הח"ן, והחל להתפלל בקדושה ובטהרה על פי כוונות רבינו האר"י ז"ל, וכאשר הורה רבינו הרש"ש זיע"א בסידורו. ועלה מעלה מעלה במעלות בקודש ונתפרסם לארי במסותרים ושר בית הזהר, ושמך נערץ בקדושה ותהילה.

בהיווסד הישיבה הקדושה 'שושנים לדוד' לעדת הבבלים בירושלים החדשה בשנת ה'תרס"ט, עבר לשכון כבוד בקרבתה, ואווה למושב לו בעליה קטנה הסמוכה לבית המדרש, וקנה לו שם ספרים חשובים בנסתר ובנגלה, מאשר קימץ מעיסתו ובפרוטותיו האחרונות. ובעליית קיר קטנה זו בילה את רוב ימיו ושנותיו כשהוא מכונס בתוך הספרים הקדושים אשר סביבו. ויעקב איש תם יושב אהלים, אהלה של תורה. ואת הגות לבו העלה על הניר ועל הדפדפא, ומהם כתב את ספר 'כף החיים'.

חיבוריו נתקבלו בהערצה בכל תפוצות ישראל. והנחילו לו שם עולם. ובכל זאת נשאר בהתבודדותו נחבא אל הכלים. שייף עייל שייף נפיק ועסיק באורייתא תדירא ולא מחזיק טיבותא לנפשיה. והמשיך בדרכו הקדושה ובמרצו הכביר לדלות מים חיים ונוזלים מן לבנון. כי מן הבאר ההיא ישקו העדרים. וגם בעסקו בחבוריו המלאים זיו ומפיקים נוגה להלכה ולמעשה, לא הרפה ידו מתורת הסוד. והצטרף אל חבר הרבנים המקובלים שהיו אז בשכונת הבוכרים 'רחובות הנהר', בראשותו של גאון הקבלה דודר

ההוא הגאון הצדיק המפורסם כמוהר"ד שאול דוויק הכהן זצ"ל.

ככל אשר השתרש בלימוד סודות תורתנו הקדושה הוסיף חסידות יתירה, ושקידה עצומה בנסתר ובנגלה, ומעשים טובים ומדות יקרות. ובמקום שאתה מוצא גדולתו שם אתה מוצא את ענוותנותו. ומנהגו היה כאמור לקום עוד לפני חצות לילה כדי שיהיה ער בנקודת חצות בדיוק כשהוא שקוד על לימודו, ואחר חצות היה קורא תיקון חצות בבכיה וביללה ומקונן על חורבן בית המקדש ועל גלות ישראל. ושוב היה משכים לפני עלות השחר ועוסק בתורת הקבלה. ואחר כך היה מתעטף בטלית ומניח תפילין והולך לבית הכנסת כשהוא מעוטף ומוכתר בטלית ותפילין, והיה מתפלל על פי כוונות האר"י ז"ל, ומראהו כמלאך ה' צבאות בעמדו לפני התיבה ברטט ובקדושה. עין ראתה ותאשרהו. וכשהיה מברך ברכות הנהנין היה זהיר מאד לברך בכוונה עצומה ובהתלהבות יתירה מתוך דחילו ורחימו, עד שכל מי שזכה להיות במחיצתו באותה שעה היה מתפעל ומתרגש מברכותיו הנאמרים בשפה ברורה ובנעימה קדושה ובכוונה עצומה.

מימיו לא שח שיחה בטלה, ובייחוד בבית הכנסת. ובחר במידת השתיקה, כאמרם ז"ל יפה שתיקה לחכמים. וכשסעד על שולחנו לא דיבר ח"ו דברים בטלים, אך טוב וחסד יסבבוהו, ושולחנו היה מזבח כפרה בישבו באימה וביראה ועוסק במשניות ובדברי תורה. וכל ימיו היה נזהר לסיים י"ח פרקי משנה בכל יום, חק ולא יעבור. ובשבת קודש היה קובע שיעור בתלמוד עם התלמידים הבאים אל ביתו. ומה מאד הצטיין במדת 'מודה על האמת'. (אחת ממידותיו הנעלות ותכונותיו הנשגבות). אחר הצהרים היה דורש בבית הכנסת לקהל שומעיו מדי שבת בשבתו בהלכה ואגדה דבר בעתו, כי ה' הטובה עליו. הן אלה קצות דרכיו של הרב הגאון המחבר, אשר שמענו ונדעם. נלב"ע ביום שבת קודש בשעת רעוא דרעיון ט' סיון תרצ"ט.

הגדת כף החיים

הטורקים את הרב על מנת לקחתו לצבא, והגיעו לבית הכנסת "המכוונים" ששם היה ולקחוהו לבית המעצר ה"קישלה" בעיר העתיקה. וכשהגיע לשם, ראה המפקד הטורקי כי מעל ראשו של הרב הנכנס אליו עמוד אש וראשו מגיע השמימה. וצעק על המביאים אותו: מה הבאתם לי מלאך ואיש קדוש ומיד החזירוהו בעגלה לביתו.

על סיפור מעשה זה הוסיפו מה שכתב בעל 'כף החיים' בקונטרס החלומות שלו שבו העלה על הכתב מהחלומות שהיה חולם בכל לילה שכתב: 'בשנה ההיא (תרע"ג) ביקשו ליקח ת"ח לצבא ונתחבאו עד

"שאר בשרו של הכף החיים - הגאון רבי יהודה צדקה צוק"ל ראש ישיבת 'פורת יוסף' הסביר מה זכו אותם שני צדיקים שספריהם התפשטו, וביאר שכיון ששמרו על לשונם ולא דברו בחיים חיותם, הרי הם מדברים לאחר מיתה בלא הרף והפסק בספריהם הנודעים"

לצד גאונותו בתורה והסיעתא של דשמיא של חיבור ספר הפסק שהתקבל בקהילות ישראל, היה רבי יעקב חיים גם צדיק מופלא ומגדולי המקובלים. קריאה של ישיבת 'המכוונים' לעזרה עליה חתום ראש המקובלים רבי חיים שאול הכהן דוויק וכן בעל כף החיים

סופר צוק"ל בעל 'כף החיים' והוא אסר את העוף. השואל שהיה גברא רבא וידיו רב לו במלחמתה של תורה, ידע שיש צדדים להקל וגם חשש שיישאר ללא בשר לסעודת שבת והחליט לפנות לעמוד ההוראה הגאון רבי שמשון אהרן פולונסקי צוק"ל - הרב מטעפליק שהיה ידוע ב'כחא דהיתרא' שלו ולא אמר לו ששאל את הרב בעל כף החיים ואת אשר פסק.

הרב מטעפליק הכשיר מיד וכאשר ראה כי השואל עומד ותמה כמהסס על ההיתר שניתן בפשטות כה רבה, נכנס למטבח נטל סכין, חתך חלק מהכנף והשליך לתוך סיר החמין שעמד על האש. הגאון השואל חזר לביתו שמח וטוב לב שיוכל להתענג בשבת כדבעי בעוף כשר למהדרין שגם הרב מטעפליק אוכל ממנו ורעייתו הכינה מהעוף מרק לסעודת ליל שבת והיתר שמה בתוך החמין. בליל שבת כשחזר מבית הכנסת לביתו לקדש ולאכול ראה מרחוק תמרות עשן יוצאים ממטבח, משנכנס חשכו עיניו בראותו כי הפתיליה התלקחה והסיר עם המרק היה למאכלת אש והוא נאלץ לסעוד סעודת ליל שבת במאכלי חלב.

למחרת בשבת השכימה רעייתו והלכה לתנור השכונתי כדי לקחת את קדירת החמין שהטמינה והנה נתברר כי הפועל הערבי שכח להכניס את הסיר לתוך התנור והוא נשאר מתחת לספסל ולא התבשל כלל.

ענה לו הגאון שליט"א שאם אין בזה ביטול תורה, יש בזה ענין סגולי. וכעין זה מצינו ברא"ש (ראש השנה סימן י"ד) שכתב: יש לנו לקבל עדותם שהגאונים קיבלו מרבנן סבוראי ורבנן סבוראי מרבנן אמוראי ובישיבתן על כסא של רב אשי יושבין ובבית הכנסת שלו היו מתפללין. כן סיפרו על הגאון רבי יהודה צדקה צוק"ל שבשנים האחרונות לחייו התגורר ברח' שאול עבוד 15 בשכונת בית ישראל בירושלים ואמר שיש לו קורת רוח מיוחדת בדירה זו משום שהיא גובלת וצמודה לבית שהתגורר בו לפניו רבינו בעל כף החיים. ובכל פעם שהוא יוצא אל הבית הרי הוא נזכר בו ובהליכותיו בקודש.

תשובתו של הרב מטעפליק

סיפר הגאון רבי אליהו ראם צוק"ל - רב שכונת 'כרם' בירושלים: פעם אירע מעשה בחכם הירושלמי רבי יוסף חיים שהרבאני צוק"ל שהייתה לו שאלה על כשרותו של עוף שקנתה אשתו הרבנית לכבוד שבת. הוא הלך ושאל את פי הגאון רבי יעקב חיים

להשחיל במטבע זו חוט עם עניבה, ותענווד אותו על צוואר בנה לשם סגולה. לימים, אבדה לו המטבע והצטער על כך מאד.

כחה נביאים נתנבאו בסגנון אחד

שלשה מעשים דומים אירעו עם גדולי ישראל שבדור האחרון, מהם אנו למדים עד כמה חיבתו והעריכו את בעל כף החיים.

מעשה באברך שבא להיוועץ בגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל, ושאלתו עימו: משפחה גדולה לו ודירה קטנה ואמצעים מעטים. מציעים לו דירה רחבת ידיים וזולה. דא עקא, שהיא חשוכה וטחובה. אמר הגאון: כלום מבקש אתה לעבור אלא לנוחיות הילדים. ועבורם, אין לעבור לדירה חשוכה וטחובה. חקר הרב, מדוע מציעים את הדירה במחיר זול כל כך. סיפר האברך שזו מכירת נכס ירושה, דירה זו הייתה שייכת לרבינו בעל כף החיים. התלהב הרב ואמר: "הכרתיו! תורתו וקדושתו אין לשער! כשאכל, ארך האוכל כחמש דקות בייחודים וכוונות וברכת המזון פי ארבעה, לדעתי, כדאי שתקנה את הדירה למען הילדים". והוסיף: "יש סיוע לחינוך הילדים בבית שהתגורר בו אותו צדיק..."

כן סיפר הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א: מעשה בתלמיד ישיבה שגר בדירת רבינו ששם חיבר את חיבורו הקדוש 'כף החיים' ושאל את הגאון רבי חיים קניבסקי שליט"א האם יש ענין לגור בדירה זו.

רשימת חיבורי הכף החיים בכתב ידו

מודעה בשנים ההם על מכירת ספר 'כף החיים'

רחוב שאול עבוד, בשעתו רחוב פרידמן. כאן גר בעל כף החיים

אחרי זה למד בכל יום ח"י פרקי משנה, ששה בבוקר, ששה בצהריים, ששה בערב. אמר פיטום הקטורת, איזהו מקומן, מים אחרונים, ברכת המזון בכל הכוונות, וכך נהג לעשות יום יום ומחמת שהיה שקוע בכוונות, לא היה מקבל אף אדם בשעת אכילתו, אפילו באו לתת כסף לישיבה, רק כשגמר ובירך ברכת המזון היה מקבלם בסבר פנים יפות. נהג לברך אשר יצר מהסידור לפי כל הכוונות וגם כשאין כוונות בירך מתוך הסידור. היה מענג את השבת בכל מיני פירות וכדו' כפי יכולתו וטועם חתיכה מכל דבר כדי לענג את השבת.

היו לו טרדות מבית ומחוץ והפלא הגדול איך הספיק ללמוד ולכתוב חיבורים כה גדולים שהרי אין זה חיבור של העתקה וליקוט מספרים אלא חיבור המחייב טירחה ועיון רב. ואף שהיה נזהר מאוד מלדבר, ואמר רבי נחוניא בן הקנה (אבות ג', ה') כל המקבל עליו עול תורה מעבירים ממנו עול מלכות ועול דרך ארץ וכו'. אעפ"כ צריך לזה זמן רב ואיך הספיק.

אלא כבר אמרו חז"ל (ברכות לב:) "חסידים הראשונים היו שוהים שעה אחת ומתפללין, שעה אחת וחוזרין, ושוהין שעה אחת. וכי מאחר ששוהין תשע שעות ביום בתפילה תורתן היאך משתמרת, ומלאכתן היאך נעשית, אלא מתוך שחסידים הם תורתם משתמרת ומלאכתן מתברכת" ע"ל. ונמצא שמקבלין את התורה והפרנסה במתנה.

עם פטיו. הוא התפעל מאד והתקשה להאמין שכן חי מחבר הספרים הנודעים, 'כף החיים' בצורה כל כך פשוטה.....

סדר יום של מלאך

סיפור מופלא שמעיד בבעליו הוא סדר יומו של בעל 'כף החיים'. תיאור סדר יום זה השתמר בידינו מעדותו של הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל, שסיפר: הכרתי היטב את הגאון המקובל רבי יעקב חיים סופר זצ"ל בעל כף החיים. הנהגותיו היו פלא פלאים. בימי הקיץ היה מתפלל ערבית בערך בשעה שבע עם כל הכוונות ואינו הולך לישון אלא כעבור שלש שעות מהתפילה, לפני השינה עושה יחוד בכדי לקום לפני חצות וקורא קריאת שמע עם כל הכוונות. נמצא שנותרה לו רק כחצי שעה לישון וכבר קם, עושה תיקון חצות, בוכה על החורבן וחוזר שוב לישון. קם לפני עמוד השחר, כשמיגע זמן תפילה מתפלל עם כל הכוונות, בא לביתו ואוכל משהו מהר כדי שלא יאחר לישיבה. מגיע לישיבה, לומד, כותב, באופן שכל זמנו קודש קדשים.

אחר כך היה אוכל בערך כשעה וחצי, לא מפני שאכל הרבה, אלא מפני שייחד ייחודים. לפני האוכל אמר לשם יחוד, נטל ידיים בכוונות וכן ברכת על נטילת ידיים ו'המוציא' בכוונות וגם בשעת הלעיסה היה מכוון עד כדי כך שלא הייתה מחשבתו על האוכל אלא שקוע בכוונות.

כאשר חזרה מן התנור בידיים ריקות החל אותו חכם מהרהר בלב; כנראה שבכל זאת צדק הרב בעל כף החיים והקב"ה שמר רגליו ומנעו מלהיכשל באכילת עוף שיש ספק בכשרותו וכל אותו יום היה מהרהר והיה לבו נוקפ על שהכשיל את הרב מטעפליק.

למחרת היום הלך להרב מטעפליק וסיפר לו את כל הקורות אותו בקשר לעוף. הרב מטעפליק חיך ואמר לו: שמעני, העוף היה כשר למהדרין מן המהדרין ללא כל שאלה, אני אכלתי ממנו והחמין שלי לא נשרף אלא שהחיסרון היה בך, אתה שאלת ממני לאחר ששאלת כבר חכם ואסר. לכן נענשת כדי שתזכור לא לעשות דבר כזה ועתה הישמר לך פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך ופן יסורו מלבך.

הבקשה הראשונה של המהרי"ץ דושינסקיא

סיפר הגאון רבי ברוך בן חיים זצ"ל: אני זוכר כשהגאון רבי יוסף צבי דושינסקיא זצוק"ל גאב"ד ירושלים עלה להתגורר בעיר הקודש, הדבר הראשון שאמר היה, שמבקש לראות את רבי יעקב חיים סופר בעל 'כף החיים' ששמעו הגיע למרחוק באותם ימים. הוא הגיע לביתו וראה אותו יושב על מיטה של עץ ועליה כמה כריות דקות והרבנית הייתה כותשת